

Valkopedot

Ne janosi verta naisten ja lasten.
Eivät säällineet valkeahapsistakaan.
Nälällä tappaen
Raasti raastaen
Pois inehmot rauhalliset kodeistaan.

Ne osaa pelasi susien julmain
Huutoon itsensä verellä työläisten.
Ne repi ja raateli
Paloksi silposti
Uhrinsa varjoissa metsien.

Aate ei kuollut tulella polttain
Eikä voimalla kuullen vinkuvain.
Se nousevi jälleen!
Ja hävittäjälleen
Vastaan salamana hyökkää leimah-
tain.

Hiljaa hilskuen, kulskeena kuuluen
Taistoon uuteen valmistuu.
Armon anonta turhaa.....
Vain työläisten murhaan
Valkopedojen mielet innostuu.

Kostonsa saavat, auki on haavat
Kylvönsä heelmiä eivät hävittää voi.
Eivät hetkeä levossa,
Vaan ainaan pelossa,
Kunnes koston pasuuna kerran soi....
A. K.

Palanen elämää 1918 vainovuodelta Suomessa

Hiljalta oli helmikuun kuutamoi-
sessa yössä, ainoastaan kylmästä
napsahtelevat puuden oksat häirit-
sivät luonnon juhliin rauhan. Mut-
ta yhtäkkiä särki hiljaisuuden sy-
däntäsräkevä huuto. Ja sen jälkeen
valkeoiva rukous, josta sanoja tus-
kin erotti. Jumalan tähden sääli-
kää minua ja armahtakaa ainoan
lahtani, älkää viekö vanhuuteni tur-
vaa! Minulta on kaikki otettu, tä-
män ainoan arteeni, nuoremman
lapseni toivoon saavani pitää vii-
meisten päivieni ilona, antakaa hän-
nen jäädä luokseni.

Polkansa puolesta vanha äiti näin
rukoull, jota oli yöllä tullu noutu-
maan kotoaan. Mihin? Sen hän
kyllä tiesi, kun näki, että noutajat
oli varustettu valkoisilla nauhoilla.
Hän tiesi myöskin, miten turhaa oli
rukoulla armoa noilta isänmaan puo-
lusta jiltä, heissä ei ihmisyyden tun-
ne herännyt. Mutta armoa pyytä-
vä äiti ei nähnyt muuta kuin että hän-
nen rakkaimpansa viedään, hän ei
huomannut pilkan hymyä, jonka hän-
nen sanansa synnyttivät pyövellien
huulille, joiden edessä hän polvillaan
rukoull polkansa elämän puolesta.

Onneton äiti rukoull yhä vain,
toistell samoja sanoja lakkaamatta
Hän oli kuulevinaan jo polkansa tus-
kanhuudot räkkäkkäillen käsissä, hän
tahtoi antaa kaikki — kaikki oman
henkensäkin, kun vaan lapsensa sai-
si jäädä rauhaan. Tuskin vanhus
kuuli polkansa sanoja: sinä näet äi-
ti miten turhaa on rukoulla armoa
heittä, ei heidän sydämissään ole
vähääkään sääliä, minun täytyy se-
rata heitä. Minä kuolen urhoollise-
na aatteelleni, vielä minua jälki-
maailma siitä siunaa. Rakas äiti,
koeta kestää tämä isku. Emme tie-
dä, kuinka monessa Suomen työllis-
kodissa tänäkin yönä on tällainen
näytelmä, kuinka moni saa luopua e-
lämänsä ilosta. Ole luja, vaikka si-
nulta näin paljon vaaditaan. Kun
unessa kuuli äiti, miten polkansa
otettiin hänen viereltään, ovi lyötiin
kiinni ja loittonevaln askelten kaiku
hukkuu kuutamoiiseen yöhön.

BALTIMORE, MD.

Kyllä varmaan kaikki toisetkin tä-
män palkkakunnan emännät, samoin
kun minäkin, olemme silmät tapil-
laan katselleet jo pitemmän aikaa
Toverittaren palstoilta edes pienen

pienää kirjotusta täältä omasta ky-
lästä. No, nyt minä koetan taas vuo-
roastani vähän maailmalle kertoa, et-
tä elossa sitä täälläkin vielä ollaan,
vaikka siitä ei paljon puhuta.

Meillä oli täällä oikein reimat
kenttäjuhlat elokuun 8 p:nä, Edistys-
yhdistyksen oman kodin puistossa,
jossa suoritettiin ohjelmaa seuraav-
asti: Puhe A. Grahn, runo S. Pel-
linen, A. Nelson ja Laine, laulua E.
Luoma ja A. Hiltunen, satu E. Nis-
kanen. Oli vielä monta luvattua oh-
jelmanumeroa, vaan suorittajat loits-
tivat polssaolollaan, sehän onkin tääl-
tä Baltimoreessa hyvin paljon käytän-
töön otettu tapa.

Mutta toverit se on huonoa käytän-
nössä toteuttaa, siitä ei ole hyvää
seurauksia toiminnallemme; se tuo
ikävyyksiä toimihenkilöille, sekä val-
kuttaa tympäisesti yleisöön. Siis
koetetaan kalkki täyttää lupauksem-
me edellämainsimessämme tehtävä-
ssä, jos siihen ei ole välttämätön este.
Aineellisten tulojen puolesta juh-
lat onnistuivat hyvin, koskapa toimi-
henkilöt keuhivat, että yli sadan dol-
larin taas lyheni talon velka.

Meidän naisväen puolesta saan ke-
hata, että vielä se ompeluseurakin
on elossa. Johtavina henkilöinä si-
nä hikoilee Ada Salmi, Marie Salo
ja Marie Valkonen. Johtajat siinä
on kyllä tehtävänsä täyttäneet, mut-
ta mitenkäs on meidän toisten la-
ta? Onhan siitä kyllä vähän tötä
otettu, mutta eihän siinä kaikki ole.
Näkkäas, kun te toverittaret tiedä-
te sen asian jokainen, että osastom-
me kamppalee raha-asioiden kanssa
syystä, kun juuri on korjaustyöt
käynnissä haalissa, sekä asuinrak-
nuksessa, niin osaston kassasta suo-
raan ei ompeluseuralle yletä rahaa
käytettäväksi. Ja tiedätte senkin,
että seuran entinen kassa luovuteti-
ttiin kokonaisuudessaan viime kevän-
nä osastolle, niin ei suinkaan töiden
ostajat paljain nyrkein saa aineita
kaupoista irti, niin miksi ette täytä
velvollisuuttanne toiminnassa. Vaik-
ka siinä kokouksessa, jossa pääteti-
ttiin, että ompeluseuraa jatketaan vie-
lä kesänkin aikana. Jokuakin silloin
oli valmis sanomaan, että ilamilla
ne rahat tehdään ja niin se asia pääteti-
ttiin. Mutta nyt on häpeä maali-
mallekin tunnustaa, että kun pitäisi
pitää kokous ja vielä haalilla mo-
neen kertaan ilmoitetaan aika, niin
korkeintaan kokonaisuutta 5 tai 6 mun-
maa ne asiat saavat päättää ja ilta-
mat hommata, jos tykkäävät, mutta
jos ei niin johan minullakin on tä-
ssä työn pahanen ja kun minä vaan
tämänkin saan tehtyä, niin siinä sitä
on kylliksi. — Mutta se ei saa jat-
kua enää. Etenkin teitä syrjässä a-
sujat minä vähän rökiän tuosta sa-
masesta asiasta, että onko se sillä
hyvä, että päätetään asiat, mutta ei
niitä käytännössä toteuteta. Kaikki
joukolla, kun kerran ollaan valmiit
ja vieläpä hyvinkin innokkaat ensin
asiat päätökseen viemään, niin myös-
kin päätöksen mukaisesti toimimaan
pitäisi. Koetatakaas nyt ensi kerral-
la, kun kokous ilmoitetaan saapua
kaikki naiset oikein joukolla paikal-
le, että ei taas se sama pieni joukko
ainoastaan tarvitseisi jankuttaa asioi-
ta ja arvella, että riittääkö toimihen-
kilöt seuraaviin iltoihin.

Kuhinaa kuuluu, että nyt sitä pian
saadaan nekin haallin avajajuhlat,
vaikka tässä samassa palkassa sitä
onkin jo toimittu ennenkin, mutta
puutteellisesti — kun se on ollut
epämukava toiminnallemme. Juhlat
tulee olemaan noin puoli välissä
syyskuuta. Juhlajärjestyksestä en
tiedä vielä muuta sanoa, kun että
näytellään "Kansan tuomio". Nyt
on siis aika toimia, nyt täytyy jättää
kesä huvittelut syrjään ja astua jo-
kaisen tositoimintaan, sillä sitä ei
nempä se saa vastustajamme vapise-
maan mitä innokkaammoin ne näke-
vät toimintamme elpävän. Siis jou-
koin toimintaan! — L. Nyysälä.

TOVERITTAREN LEVITYS

NAISILLE AINOASTAAN:—

Ovatko kaikki naiset jo täyttäneet velvollisuutensa To-
veritarta kohtaan? Voimme sanoa että toiset ovat kunnol-
lisesti käsittäneet tämän tärkeän kysymyksen ja hankkineet
uusia tilauksia, mutta monta on vielä jotka ovat ajatelleet:
"olenko minä siskoni varttia" ja sillä perusteella jättäneet
naapurinsa luona käymättä kehottaakseen tämän tilaamaan
itselleen NAISTEN ÄÄNENKANNATTAJAN TOVERITTAR-
REN. Vielä on aikaa hankkia tilauksia Toverittarelle, ja
toivomme että jokainen aikaansa seuraava ja yleistä hyvää
kannattava työläisnainen hankkii Toverittarelle **yhden uu-
den tilaajan**. Tilaushinta on \$1.50 vuosikerta ja lehti il-
mestyy kerran viikossa.

Kaikki tilaukset ovat lähetettävät seuraavasti: Keskipii-
ristä Työmiehen konttoriin, itäpiiristä Raivaajan konttoriin,
Canadasta Vapauden konttoriin ja lännellä suoraan Toverit-
taren konttoriin.

Toverittaren hinta on ainoastaan \$1.50 vuosikerta ja
jokainen joka tilaa lehden vuodeksi tai uudistaa vuodeksi
saa vapaasti nykyajan romaanin "Erämaassa ja Maailmalla",
tilauksen ottaja jos ei tahdo ottaa asiamiespalkkiota saa it-
elleen myös kirjan vapaasti lähetettynä suoraan Toverit-
taren konttorista.

—Toverittaren levitysosasto.

WEST CONCORD, N. H.

Puhetilaisuus oli taas kolmena il-
tana, nimittäin 17, 18 ja 19 p:nä elo-
kuuta. Massan alueen puhuja, tove-
ritar Jenny Seger, piti nämät puhe-
tilaisuudet. Väkeäkin oli tavallises-
ti, eli kaikki ne, jotka pääasiassa
kuuluvatkin meidän osastomme ku-
lijakuntaan. Tällaisia puhujia kun
oli Jenny Seger, saisi käydä useam-
minkin, ja tällaisia olisi alueen pu-
hujalistallekin saatava useampia, hä-
nenlaisensa puhuja ei anna kuuljoi-
lekaan tilaisuutta torkkua. Sillä on
seurauksena, että puhe tulee silloin
oikein ymmärrettyä. Harvatpa ne
mies-puhujat ovat olleetkin, jotka a-
lueen puhujina täällä ovat olleet, et-
tä olisivat niin selvästi puhuneet.
Katsokaas, me kuulijat, joita varten
puhujia saapuu selittämään asioita,
tarvitsemme juuri sellaista, joka ju-
huu selvästi ja ymmärrettävästi. Jos
me olisimme niin viisaita, että ym-
märtäisimme sekavamminkin puheet
ja tietäisimme mitä puhuja aikoo sa-
noa, eikä sanokkaan, niin me olisim-
me silloin jo niin viisaita, ettei pu-
hujia tarvittaisikaan. Se kaunis e-
roavaisuus muista puhujista oli Se-
gerillä, että hän tehdessään selvää
tilastoista numerojen mukaan, luette-
li ne ulkomuististaan. Useat mies-
puhujat, vaikkapa olisi kysymykse-
ssä miten pieni numerotilasto hyvä-
sä, kalvatvat ne tiedot taskustaan.
Se vaan oli paha asia, että se toimi-
kunta, jota me "virkakallella" hau-
kumme: "Agitatsioonitoimikunta", ei
huolehtinut tarkoin tai ei ollenkaan
ilmoituksesta palkkakunnalla vähän
laaemmin, että puhuja on niinkuin
tulossa. Luullakseni nimestä päät-
tien agitatsioonitoimikunnalla juuri
tarkoitetaan sellaista, joka huolehtii
ympäristönsä henkisestä kehityksestä
ja niin ollen kuuluu sen tehtäviin
myös ilmoittaa n. k. puhetilaisuuksis-
ta ja oikein niinkuin kehahtavalla
"äänenlaadulla". Kyllähän me, osas-
ton vakituiset "kunnit" sen tiesim-
me, koska siitä ilmoitettiin Raiva-
jassa, vaan niitä on henkilöitä, joille
ei tule niitä lehtiä kuin meille. Eipä
taitu "Pohjan Tähdessäkin" huo-
mauttaa, että s. s. osaston haalille
tulee naispuhujia, vaikkapa se oli
vieläkin uudempi ilmestys meille,
kun ilmalaivan hurina ilmassa. Ku-
ka tietää vaikka heidänkin joukos-
taan olisi tullut joku kuulemaan, e-
des uteliaisuudesta. Meillä, kuten
muullakin, on osastossamme toimi-
kuntia ja kaksi eri toimikuntaa, ni-
mittäin huvi- ja agitatsioonitoimikun-
ta. Ne ovat varmaankin "petipaana-
rit", sillä yhtä uneljoita ne kulten-
kiä ovat. Kyllähän ne siellä agit-
sionitoimikunnan kokouksissakin käy-
vät usein, mutta mitään "näkyvää"
ei ne saa aikaan. Sanotaan, että ei

ole mitään toimintamahdollisuutta.
Ei sitä kyllä olekaan, kun ei yritä —
ja mitäpä sitä suotta yrittäkään! —
Kun seuran toimintaa muualla huo-
maa, että joka palkassa on annotta
huomiota myöskin "Toverittaren" le-
vityskilpailulle, vaan tämä meidän
"viisas agitatsioonitoimikuntamme"
näkyi nukkumalla ajavan senkin a-
sian. Täällä on naisia vielä paljon,
joille ei tule lehtiä, joten toimikunta
saisi ottaa senkin asian huomionsa.
Kyllähän minä toista vuotta sitten
valittiin osaston kokouksessa Tove-
rittaren "asiamieheksi", vaan ei sen
jälkeen ole kiinnitetty sen enempää
huomiota sen suhteen. Se on ollut
oma asiani, jos olen levittänyt tai
ei, unhotuksin on näkynyt jääneen
koko sanotun lehden huomio. Sen
näkee siitä, koska vuosikertomukse-
sakaan ei mainittu, paitsi Raivaajan
asiamiehet. Myöskin pahoin pelkään,
ettei osaston raporttikortteihinkaan
ole merkitty kuin kaksi asiamiestä.
Niin ainakin oli asia vuosi takaperin.
Kun minä sitä sentään olen kam-
pallut, olen ruvennut pelkäämään,
jos näin kriittillisenä aikana, joku tu-
lee ja sanoo, millä oikeudella siinä
sitä kauppaat, kun ei siitä mainita
osaston kirjossa, (lukuunottamatta
pöytäkirjaa) eikä kortteissa mitään.
— Tämä agitatsioonitoimikunta "mei-
nasi" pitää ilmatkin elok. 28 p.,
joka kyllä pitkistä ajasta olisi mu-
kavalta tuntunutkin, vaan se jäi, sil-
lä nehin vasta "meinas". Ja sen-
tähden ne ompeluseuran myyjäiset-
kin jäivät syyskuun puolelle. Myö-
skin "meinas" se, että ohjelmako-
kouksin on turha valita ohjelma-
kerääjiä erityisesti, sillä ohjelma
saadaan onnistunut ja tarkoitustaan
ottaen sen homman huolekseen. Mi-
näkin, jota vaivaa se suuri uteliai-
suus, menin agit-kunnan valmistam-
aan ohjelmakokoukseen 8 p. elok.
saadakseni täysin siemauksin nau-
tia ohjelmasta ja se todella oli niin-
kuin olisi sanonut — hyvää päivää
— toiselleen siunonnan ja sitäkin
siellä sanottinkin muun ohjelman
puutteessa. — Hyppäivät aina pyti-
tyyn ennenkuin kansit avataan. — Ei-
vät taida tästä hyvällä tykätä, jos
niinkuin saavat tietää että Toverit-
tarella heitä "miehisää" ihmisiä mo-
titaan ja jos saavat tietää, että tämä
lehti on löytänyt tiensä tännekin.
Ei ole sentään kaikki naiset laes-
telialaisia niinkuin ehkä järkeilehet
haluaisi, mutta mitäpä siitä miehet
perustaa mitä Toverittarella on ol-
lut ja epähuomiossaan ne kaikki
tulee tehtyä ja jää tekemättäkin ja
epähuomioita ei tule ilman huolim-
tomuutta ja sitäpaitsi ei täällä tä-
minkään parempaa voi sanoa lehti-
rupea valehtelevaan. — A. K.